

Biciklistički koridori u Republici Hrvatskoj

Starčević, Martin

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic Nikola Tesla in Gospić / Veleučilište Nikola Tesla u Gospiću**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:107:410932>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-20**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic Nikola Tesla in Gospić - Undergraduate thesis repository](#)

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Martin Starčević

**BICIKLISTIČKI KORIDORI U REPUBLICI HRVATSKOJ
CYCLING CORRIDORS IN THE REPUBLIC OF CROATIA**

Završni rad

Gospić, 2017.

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Prometni odjel

Stručni studij cestovnog prometa

BICIKLISTIČKI KORIDORI U REPUBLICI HRVATSKOJ
CYCLING CORRIDORS IN THE REPUBLIC OF CROATIA

Završni rad

MENTOR:

dr.sc. Predrag Brlek, viši predavač

STUDENT:

Martin Starčević

MBS: 2961000469/13

Gospić, rujan 2017.

Veleučilište „Nikola Tesla“ u Gospiću

Prometni odjel

Gospić, 11. 11. 2016.

ZADATAK

za završni rad

Pristupniku Martinu Starčeviću MBS: 2961000469/13

Studentu stručnog studija Cestovnog prometa izdaje se tema završnog rada pod nazivom
Biciklistički koridori u Republici Hrvatskoj

Sadržaj zadatka :

1. UVOD
2. BICIKLISTIČKE STAZE U RH I NJIHOVA PROMOCIJA
3. BICIKLISTIČKA INFRASTRUKTURA
4. BICIKLISTIČKE RUTE NA PODRUČJU LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE
5. ANALIZA I PERSPEKTIVE RAZVOJA BICIKLIZMA U
LIČKO-SENJSKOJ ŽUPANIJ
6. ZAKLJUČAK

Završni rad izraditi sukladno odredbama Pravilnika o završnom radu Veleučilišta „Nikola Tesla“ u Gospiću.

Mentor: dr. sc. Predrag Bilek zadano: 11. 11. 2016. Predrag Bilek
(ime i prezime) (nadnevak) (potpis)

Pročelnik odjela: Martina Jurić predati do: 1. rujna '17. Jurić
(ime i prezime) (nadnevak) (potpis)

Student: Martin Starčević primio zadatak: 11. 11. 2016. [potpis]
(ime i prezime) (nadnevak) (potpis)

Dostavlja se:

- mentoru
- pristupniku

I Z J A V A

Izjavljujem da sam završni rad pod naslovom Biciklistički koridori u Republici Hrvatskoj, izradio samostalno pod nadzorom i uz stručnu pomoć mentora dr.sc. Predraga Brleka.

Ime i prezime

Martin Starčević

SAŽETAK

Današnje poimanje biciklizma kao aktivnosti je nešto što za sve veći broj ljudi donosi slobodu i pustolovinu, bijeg od svakidašnjeg ritma, sredstvo za opuštanje i mentalno i fizičko ozdravljenje. Sve više osoba koristi bicikl kao glavno sredstvo za razgledavanje svijeta oko sebe. Bicikl je kao prijevozno sredstvo iznimno učinkovit: utrošak energije je malen, omogućuje fizičku aktivnost, ne ovisi o dostupnosti ili cijeni energenata i ne stvaraju buku ili zagađenje. Posebno su pogodni u urbanim krajevima gdje se korištenjem bicikla smanjuju prometne gužve i problemi s parkiranjem. U radu se prikazuje sadašnje stanje cikloturizma na području Ličko-senjske županije te se analiziraju daljnje mogućnosti razvoja cikloturizma na tom području. Cikloturizam spada u rastuće oblike turističke aktivnosti i predstavlja jedan od turističkih proizvoda sa najvećom perspektivom razvoja. Ličko-senjska županija bogata je prirodnim i antropogenim turističkim resursima koji privlače velik broj turista. U praktičnom dijelu rada opisuju se biciklističke rute na području Ličko-senjske županije. Svaka od ruta nudi svoj specifičan doživljaj upotpunjen ugostiteljskom ponudom. Rute uglavnom prate manje prometne lokalne ceste, a prolaze predivnim krajolicima i dotiču vrijednu povijesno kulturnu baštinu. Potencijal za razvoj cikloturizma u Ličko-senjskoj županiji je velik, a proizlazi iz značajki prostora, odnosno atrakcijske osnove županije. Razvoj biciklističkog prometa planiran je u strateškim dokumentima Republike Hrvatske i Europske unije, koji određuju dugoročne razvojne ciljeve te mjere i aktivnosti za ostvarivanje tih ciljeva, kao jedne od mjera za očuvanje zdravlja stanovništva i okoliša. Između ostalog želi se potaknuti razvoj biciklističkog prometa i povećati udio vozača bicikala u svakodnevnom prometu obuhvativši sve čimbenike koji mogu doprinijeti stvaranju uvjeta za održiv, zdrav i siguran način kretanja biciklom i povećati broj putovanja biciklom ostvarujući pritom dostupnost razvojem biciklističke infrastrukture, poboljšavajući sigurnost vozača bicikala, osiguravajući prostor za odlaganje i sigurnost bicikala i opreme, mijenjajući svijest o vožnji bicikla kao poželjnom načinu prometovanja te osiguravajući financijska sredstva za ostvarenje ovih ciljeva.

Ključne riječi: cikloturizam, biciklističke rute, Ličko-senjska županija, infrastruktura, sigurnost.

SUMMARY

Today's understanding of cycling as an activity is something that for an increasing number of people brings freedom and adventure, escape from everyday rhythm, a means of relaxation and mental and physical healing. More and more people use the bicycle as the main means of sightseeing around the world. The bicycle is extremely efficient as a means of transport: energy consumption is low, it allows physical activity, does not depend on availability or cost of energy sources and does not create noise or pollution. They are particularly suitable in urban areas where bicycle use reduces traffic jams and parking problems. This paper presents the present state of cyclotourism in the Ličko-Senjska County and analyzes further possibilities of cyclotourism development in this area. Cyclotourism is part of the growing forms of tourist activity and is one of the tourism products with the greatest prospect of development. Ličko-Senjska County is rich in natural and anthropogenic tourism resources attracting a large number of tourists. In the practical part of the work, cycling routes are described in the Ličko-Senjska County. Each of the routes offers its specific experience complemented by a catering offer. Routes mostly follow less busy local roads, and pass through beautiful landscapes and touch on valuable historic cultural heritage. The potential for cyclotourism development in Ličko-Senjska County is great, and it derives from the features of the area, ie the county's attractions. The development of bicycle traffic is planned in the strategic documents of the Republic of Croatia and the European Union, which determine the long-term development goals and measures and activities for achieving these goals as one of the measures to preserve the health of the population and the environment. Among other things, it wants to encourage the development of bicycle traffic and increase the proportion of bicycle drivers in daily traffic, including all factors that can contribute to the creation of conditions for a sustainable, healthy and safe way of cycling and to increase the number of bicycle trips, thereby achieving the availability of bicycling infrastructure, providing storage space and safety for bicycles and equipment, changing the awareness of bicycle driving as a preferred mode of transport and providing financial means for achieving these goals.

Key words: cycletourism, cycling routes, Ličko-senjska county, infrastructure, safety.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
1.1. PROBLEM I PREDMET ZAVRŠNOG RADA	1
1.2. CILJ I SVRHA ZAVRŠNOG RADA	1
1.3. STRUKTURA RADA	2
2. BIKIKLISTIČKE STAZE U RH I NJIHOVA PROMOCIJA	3
2.1. PROMOCIJA CIKLOTURIZMA U HRVATSKOJ	3
2.2. REGISTAR BIKIKLISTIČKIH RUTA U HRVATSKOJ	3
2.2.1. Sadržaj registra.....	4
2.2.2. Korisnici registra	5
3. BIKIKLISTIČKA INFRASTRUKTURA	7
3.1. FUNKCIONALNE KATEGORIJE ZA ODREĐIVANJE MREŽE BIKIKLISTIČKIH RUTA.....	8
3.2. EUROVELO – EUROPSKA MREŽA BIKIKLISTIČKIH RUTA	8
3.2.1. EuroVelo staze	10
3.2.2. EuroVelo staze u Hrvatskoj.....	12
4. BIKIKLISTIČKE RUTE NA PODRUČJU LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE.....	16
4.1. PLITVIČKA JEZERA	17
4.2. OTOČAC	19
4.3. GOSPIĆ	21
4.4. LOVINAC	22
4.5. UDBINA	24
4.6. SENJ	25
4.7. NOVALJA, OTOK PAG	27
5. ANALIZA I PERSPEKTIVE RAZVOJA BIKIKLIZMA U LIČKO-SENJSKOJ ŽUPANIJ	29
5.1. ANALIZA SADAŠNJEG STANJA RAZVIJENOSTI BIKIKLIZMA U LIČKO-SENJSKOJ ŽUPANIJ	29
5.2. ANALIZA TURISTIČKOG PROMETA LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE	30
5.3. PROMOCIJA BIKIKLIZMA U LIČKO-SENJSKOJ ŽUPANIJ.....	31
5.4. SWOT ANALIZA	32
6. ZAKLJUČAK.....	35
LITERATURA	36
POPIS KARTI.....	37

POPIS SLIKA	37
POPIS TABLICA	38

1. UVOD

Biciklistički promet danas predstavlja raširen oblik prometovanja, koji se proširio iznimno brzo u razvijenim, ali i još uvijek nedovoljno razvijenim zemljama. Vožnja bicikla je odličan način tjelovježbe i stimulator tjelesnog razvoja, posebno kod mladih ljudi i djece, a u svim dobnim skupinama pomaže u prevenciji kardiovaskularnih bolesti. Suvremeni trendovi u svijetu i u Hrvatskoj podržavaju ideju življenja bez buke i u uvjetima održivog razvoja, što podrazumijeva oživljavanje prometa pješaćenjem, vožnjom bicikla i javnim prijevozom. Istraživanja ukazuju da je korištenje bicikla kao prijevoznog sredstva i oblika rekreacije sve učestalije u gradovima razvijenih zemalja svijeta, te da pridonosi humanizaciji gradskih prostora i podizanju kvalitete života. Bicikl kao prijevozno sredstvo ima pozitivan utjecaj na zdravlje pojedinca, ne onečišćuje okoliš niti stvara buku, a biciklistička infrastruktura zauzima puno manje prostora pa se može smatrati konkurentnim gradskom prijevozu, osobito na malim i srednjim udaljenostima.

1.1. PROBLEM I PREDMET ZAVRŠNOG RADA

Problem, predmet i objekt istraživanja odnosno tema ovog završnog rada je biciklistički koridori u Republici Hrvatskoj. Biciklistički promet je uz javni gradski putnički promet jedan od najznačajnijih održivih oblika ostvarivanja prihvatljive razine mobilnosti građana i održivog razvoja gradova. Ovom obliku prijevoza potrebno je osigurati znatno više mogućnosti i preduvjeta za njegov daljnji razvoj koji mu postojeća infrastruktura i zakonska regulativa ne pružaju u dovoljnoj mjeri.

1.2. CILJ I SVRHA ZAVRŠNOG RADA

Svrha ovog završnog rada je da se ukaže koliko je važan biciklistički promet u Republici Hrvatskoj kojoj je osnovni cilj komparirati postojeće i planirane nacionalne i regionalne biciklističke rute u jedinstvenu mrežu. Među najvažnijim ciljevima ovog rada je promocija biciklizma i održivog razvoja, pridobivanje nebiciklista za vožnju bicikla u sigurnim uvjetima, promocija kulturne razmjene te razmjena primjera dobre prakse.

1.3. STRUKTURA RADA

Rad se sastoji od šest dijelova koji su povezani u logičke cjeline.

Prvi dio je uvod i u njemu su navedeni problem i predmet istraživanja, cilj i svrha, te struktura završnog rada.

Drugo poglavlje govori općenito o biciklističkim stazama u Republici Hrvatskoj u kojem se razmatraju sljedeće tematske jedinice: promocija cikloturizma u Hrvatskoj te registar biciklističkih ruta u Hrvatskoj.

Treći dio rada obuhvaća biciklističku infrastrukturu sa opisom funkcionalnih kategorija za određivanje mreže biciklističkih ruta te europsku mrežu biciklističkih ruta – EuroVelo sa osvrtom na rute koje prolaze kroz Hrvatsku.

U četvrtom dijelu rada detaljno su opisane najvažnije biciklističke rute na području Ličko-senjske-županije.

U petom dijelu je provedena analiza i perspektive razvoja biciklizma u Ličko-senjskoj županiji.

U zadnjem dijelu, kao zaključku navedene su spoznaje do kojih se došlo tijekom izrade ovog završnog rada.

2. BIKIKLISTIČKE STAZE U RH I NJIHOVA PROMOCIJA

2.1. PROMOCIJA CIKLOTURIZMA U HRVATSKOJ

Promocija se u općenitom smislu definira kao oblik komunikacije čija je uloga informiranje, i/ili podsjećanje ljudi o proizvodima, uslugama, imidžu, idejama ili društvenoj uključenosti. Pod glavne elemente promotivnog marketinga ubrajaju se oglašavanje, direktni marketing, internet marketing, unapređenje prodaje, odnosi s javnošću te osobna prodaja. Odnosi s javnošću, dio marketinških komunikacija koji je možda najčešće krivo shvaćen, mogu predstavljati najučinkovitiji instrument. To je proces uz pomoć kojega stvaramo pozitivnu sliku i preferiranje klijenata kroz podršku od strane treće osobe (Kotler, Bowen, Makens 2010 : 591).

Što se tiče samog oglašavanja u segmentu cikloturizma, te prezentacije cikloturizma kao ekološkog i jeftinog godišnjeg odmora, postoje naznake poboljšanja same promocije, međutim nedostatno. Zbog sadašnje državne situacije potrebno je itekako dobro promisliti o svim promotivnim elementima i voditi računa da se redovito ažurira promotivni plan. Isto tako potrebno je pratiti sve promjene Vlade u segmentu promocije i promoviranja te regulativa vezanih uz isto, gostima pružiti stvarne informacije te voditi iznimnu brigu o istima. Osnovni promidžbeni elementi namijenjeni potrošačima uključuju uzorke, kupone, premije, nagrade, natjecanja, tombole i razne igre (Kotler, Bowen, Makens, 2010: 613).

U tom segmentu pridržavanja i nastojanju razvoja promidžbenih elemenata, hrvatsko prikazivanje u najboljem svjetlu, u smislu predstavljanja cikloturizma, u svakom slučaju još nije doživjelo svoj maksimum. Uz mlade kreativne ljude upoznate sa svim novim oblicima komuniciranja s potrošačima, razvoj u segmentu promocije svakako bi zabilježio rast i samim time donio vidljive rezultate u statističkim turističkim podacima. Kvaliteta je danas, u uvjetima jake konkurencije i sve većih zahtjeva potrošača, postala temeljni faktor opstanka na tržištu, profitabilnosti i razvoj cjelokupnog gospodarstva zemlje, odnosno njezinih pojedinih djelatnosti (Bartoluci, Čavlek, 2007 : 57).

2.2. REGISTAR BIKIKLISTIČKIH RUTA U HRVATSKOJ

Registar biciklističkih ruta i pratećih sadržaja središnje je mjesto za prikupljanje, evidentiranje, obradu i aktualizaciju podataka o biciklističkim rutama/stazama i pratećim sadržajima na/uz iste po Hrvatskoj. Pod biciklističkim rutama/ stazama podrazumijevaju se rute koje vode javno dostupnim prometnicama, a povezuju točke i znamenitosti od značaja za samog

kreatora rute i sve potencijalne bicikliste (tj. cikloturiste). Autor ruta, fizička ili pravna osoba, poznat je i koristi u njenom izvođenju dobru praksu, iskustva i standarde susjednih država i dostupan je u trajnom i kontinuiranom vođenju brige o održavanju rute, unapređivanju sadržaja i promociji istih. (<http://www.pedala.hr/>, 14.07.2017.).

Prateći sadržaji na/uz biciklističke rute/ staze su mjesta, kulturno-povijesni, prirodni i drugi značajni lokaliteti/atrakcije i/ili usluge koje direktno ili indirektno pobuđuju interes i/ili na određeni način koriste biciklistima (cikloturistima) u tijeku vožnje pružanjem različitih vrsta ugostiteljsko-turističkih, informativnih i/ili servisnih usluga u prostoru kojim ruta/ staza prolazi. Cilj registra je na jednom mjestu prikupiti, obraditi, evidentirati i objaviti podatke o sadržajima i informacijama vezanim uz „službene“ biciklističke rute/staze i prateću turističku ponudu na/uz iste na prostoru Hrvatske, namijenjenu domaćim i inozemnim biciklistima, odnosno (ciklo)turistima, kao i usluge potrebne i interesantne (ciklo)turistima. Biciklistički registar ruta/ staza Hrvatske također će definirati nove biciklističke pravce kretanja kroz stvaranje nacionalne, regionalne i lokalne mreže ruta/staza iz postojećih, vodeći se uvriježenim standardima i praksom cikloturističkih ruta i sadržaja razvijenih u zemljama EU. Istovremeno, stvorit će se preduvjeti za pokretanje razvoja, unapređenja i izgradnje nacionalne biciklističke mreže (NBM) za prostor Hrvatske (<http://www.pedala.hr/>, 14.07.2017.).

2.2.1. Sadržaj registra

Registar sadrži javno dostupne podatke o biciklističkim rutama koje umrežavaju ukupnu, već postojeću i novonastalu, turističku, ugostiteljsko - smještajnu i drugu komplementarnu ponudu RH (prirodnu, kulturnu i različite vrste baštine) vezanu uz iste. „Službene“ biciklističke rute/staze su kreirane od strane poznatog autora koji je pratio i koristio pozitivnu praksu u kreiranju rute/staze, te trajno pruža informacije i kontinuirano brine o održavanju, unapređivanju i promociji rute. Registar također sadrži i podatke o biciklističkim publikacijama, smještajnim i ugostiteljskim kapacitetima na ili uz blizinu rute/ staze, biciklističkim trgovinama, servisima (vulkanizer i sl.), i uslugama najma bicikla, turističkim i servisnim informacijama, turističkim posrednicima (agencijama i turoperatorima) koji pružaju turističke usluge i vođenja u programima cikloturizma, biciklističkim vodičima (individualci ili udruženja) – vođene biciklističke ture samostalno ili u suradnji s turističkim posrednicima, biciklističkim i drugim klubovima, udrugama i pojedincima vezanim uz cikloturizam (<http://www.pedala.hr/>, 14.07.2017.).

2.2.2.Korisnici registra

Korisnici registra su sljedeći (<http://www.pedala.hr/>, 14.07.2017.):

1. Domaći i inozemni turisti i izletnici

Registar biciklističkih ruta i pratećih sadržaja turistima i izletnicima omogućuje jednostavno pronalaženje/dostupnost informacija o „službenim” rutama/ stazama za planiranje individualnog ili grupnog (vođenog) aktivnog odmora na biciklu u Hrvatskoj domaćim i stranim osobama, potencijalnim turistima i izletnicima.

2. Biciklistički klubovi

Biciklistički klubovi i razne udruge, fizički i pravni subjekti koji se bave unapređenjem razvoja (ciklo)turizma i specifičnih oblika turizma na ruralnom prostoru Hrvatske, također su korisnici prije navedenog registra.

3. Fizičke i pravne osobe sa zadatkom unapređenja turizma

Registar je namijenjen udrugama te fizičkim i pravnim osobama koje se bave unapređenjem razvoja turizma, a potom i svih pratećih specifičnih oblika turizma, pa tako i cikloturizma u Hrvatskoj i njenim turističkim regijama.

4. HTZ i sustav turističkih zajednica (TZ) županija, gradova, općina i mjesta

HTZ i sustav turističkih zajednica izradila je sadržaje o biciklističkim rutama/stazama ili je u tijeku kreiranja istih na prostoru/ turističkoj regiji vlastitog djelovanja, a negdje tek namjeravaju kreirati iste. Registar je medij putem kojeg sve razine sustava TZ, na jednom mjestu, mogu objaviti svoje sadržaje ujednačeno obrađene i sustavno uklopljene u standardizirani pristup registra i način prezentacije cikloturizma u Hrvatskoj koji isti omogućava. Također, sadržaj registra sustavu turističkih zajednica omogućava dodatni razvoj vlastite turističke ponude, a pomaže i onima koji ne raspolažu dovoljnim saznanjima o tome kako kreirati biciklističku rutu/ stazu na svom prostoru s pratećom ponudom za bicikliste.

5. Turističke agencije i turoperator (poglavito specijalizirani za cikloturizam i touring biciklizam kroz nekoliko država)

Uz pomoć objavljenih sadržaja u registru, turističke agencije i turoperator moći će se informirati, po potrebi kreirati i u vlastitu ponudu uvrstiti uslugu iz segmenta biciklističkih ruta/staza Hrvatske. U registru mogu pronaći sve turističke regije Hrvatske u kojima je moguće

aktivno boraviti uz vožnju bicikla s dodatkom upoznavanja raznolike turističke, kulturne, prirodne i druge autohtone ponude turističkih odredišta Hrvatske.

6. Lokalna uprava i samouprava, regionalne razvojne agencije

Postojanje registra biciklističkih ruta/staza daje dodatni poticaj lokalnoj upravi i samoupravi, sa svim relevantnim službama, uredima i upravama, da dio resursa usmjeri i u segment razvoja i unapređenja vlastitog prostora djelovanja kroz cikloturizam i komplementarne usluge. Prvenstveno se to odnosi na planiranje izgradnje i obilježavanje novih biciklističkih ruta/staza u okviru obnove i redovitog održavanja glavnih državnih, županijskih i lokalnih ili nerazvrstanih asfaltiranih prometnica, te neasfaltiranih – makadamskih i šumskih putova, ali i mostova, pješačkih mostova i prijelaza, nadvožnjaka i podvožnjaka, tunela i sl. Opseg sadržaja registra omogućit će uvid u stanje, infrastrukturne mogućnosti i opremljenost, stupanj razvijenosti određene turističke regije Hrvatske, usporedbu i međusobno pozicioniranje i povezivanje, kao i poticaj lokalnim (samo)upravama da na vlastitom području djelovanja utječu na unapređenje postojećeg stanja i razviju nove infrastrukturne sadržaje i potrebnu turističku i drugu prateću ponudu za (ciklo)turiste, vodeći računa o uključivanju istih u izmjene i dopune prostornih planova i razvojnih operativnih planova.

3. BIKIKLISTIČKA INFRASTRUKTURA

Biciklistička infrastruktura u Hrvatskoj nije svugdje podjednako razvijena, međutim u većini dijelova je zapostavljen i ispod razine razvijenosti biciklističke infrastrukture u mnogim razvijenim europskim biciklističkim područjima. Izgradnja biciklističke infrastrukture u Hrvatskoj, pa tako i u Ličko-senjskoj županiji započela je tek prije desetak godina, i to većinom u gradovima.

Prvi korak u planiranju biciklističke infrastrukture je odabir vrste biciklističke infrastrukture poput traka, staza ili biciklističkih cesta. Biciklističku infrastrukturu čine: Biciklistička cesta, biciklistički put, biciklistička staza, biciklistička traka, biciklističko pješačka staza, cesta za mješoviti promet i biciklistička ruta. Biciklistička cesta je prometnica namijenjena za promet bicikala, s izgrađenom i uređenom kolničkom konstrukcijom izvan profila ceste i označena odgovarajućom prometnom signalizacijom. Biciklistički put je prometnica namijenjena za promet bicikala bez izgrađene odvojene kolničke konstrukcije i označena odgovarajućom prometnom signalizacijom. Biciklistički put izvodi se od šljunka i sličnih materijala. Biciklistička staza je prometnica namijenjena za promet bicikala, izgrađena odvojeno od kolnika i označena odgovarajućom prometnom signalizacijom. Biciklistička staza može biti izvedena kao jednosmjerna ili dvosmjerna. Biciklistička traka je dio kolnika namijenjen za promet bicikala, označen odgovarajućom prometnom signalizacijom. Biciklistička traka je od prometne trake odvojena razdjelnom crtom. U pravilu je namijenjena jednosmjernom prometu biciklista i izvodi se uz desni rub kolnika. Biciklističko-pješačka staza je prometna površina namijenjena za kretanje biciklista i pješaka, izgrađena odvojeno od kolnika i označena odgovarajućom prometnom signalizacijom. Cesta za mješoviti promet je prometna površina po kojoj se zajednički odvija biciklistički i motorni promet. Biciklistička ruta je pravac kojim se vodi biciklistički promet i koja je označena propisanim prometnim znakom. Biciklističku rutu čine biciklističke prometnice i ceste za mješoviti promet. (<http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/dodatni/439893.pdf>, str.4, 24.07.2017.)

3.1. FUNKCIONALNE KATEGORIJE ZA ODREĐIVANJE MREŽE BIKIKLISTIČKIH RUTA

Biciklistička ruta je optimalni koridor za vođenje biciklističkog prometa, a definirana je glavnim točkama koje povezuje. Funkcionalne kategorije biciklističkih ruta su <http://www.propisi.hr/print.php?id=12486> (24.07.2017.):

1. Rute državnog značenja: državne glavne rute i državne vezne rute

Označavaju se tekstualnom oznakom DG i DV, te brojčanom oznakom. Rute državnog značenja u nadležnosti su Hrvatskih cesta d.o.o.

2. Rute županijskog značenja: županijske rute i lokalne rute

Označavaju se tekstualnom oznakom Ž i L, te brojčanom oznakom. Rute županijskog značenja u nadležnosti su županijskih uprava za ceste, Grada Zagreba, gradova i općina.

3.2. EUROVELO – EUROPSKA MREŽA BIKIKLISTIČKIH RUTA

Biciklističke staze velikih udaljenosti EuroVelo je europska mreža biciklističkih ruta, koju vodi Europska federacija biciklista (European Cyclist's Federation – EFC) sa središtem u Bruxellesu u suradnji s nacionalnim i regionalnim partnerima, kojoj je osnovni cilj komparirati postojeće i planirane nacionalne i regionalne biciklističke rute u jedinstvenu europsku mrežu (slika 1). Međunarodni status staza odabranih da tvore dio EuroVela pomaže u sakupljanju sredstava i političke potpore za izgradnju staza. Samo staze koje je odabrao EuroVelov koordinator za staze imaju pravo nazivati se EuroVelo. To je važna oznaka kvalitete jednako za bicikliste kao i za promicatelje staza (<https://ecf.com/>, 24.07.2017.).

EuroVelov cilj je ohrabriti ljude da pokušaju koristiti bicikle umjesto automobila tijekom svojih putovanja. Iako će neki doživjeti ogromno iskustvo vožnjom bicikla duž kontinenta, većina putovanja na EuroVelu bit će lokalnog karaktera – do škole, posla, trgovine ili za odmor. Svako putovanje na EuroVelovoj stazi bit će uzbudljivije i očaravajuće, jer će korisnik znati da je mogao/la nastaviti vožnju do Moskve, Atene ili Santiaga de Compostela. Ukratko se može reći kako se ovim projektom vodi računa o visokoj razini kvalitete trasiranja dionica ruta, sustavu označavanja i promociji ove mreže. Među najvažnijim ciljevima EuroVela su promocija biciklizma i održivog razvoja, pridobivanje nebiciklista za vožnju bicikla u

sigurnim uvjetima, promocija kulturne razmjene te razmjena primjera dobre prakse. (<http://www.mojbicikl.hr/>, 24.07.2017.).

Za razdoblje 2012. – 2020. godine Europska biciklistička federacija je u sklopu projekta „EuroVelo Central Coordination“ izradila strategiju razvoja cikloturizma za cijelo područje EU koju je u cijelosti financirala Europska komisija i u njoj navodi sljedeće glavne ciljeve razvoja (<https://ecf.com/>, 24.07.2017.):

1. poticanje ekonomskog rasta i otvaranje novih radnih mjesta,
2. smanjenje negativnih učinaka prijevoza i turizma na okoliš,
3. poticanje regionalnog razvoja i razvoja ruralnih krajeva,
4. podizanje teritorijalne kohezije i međusobnog razumijevanja među europskim regijama,
5. poboljšanje zdravstvenog stanja građana Europske unije kroz poticanje zdravog načina života, te
6. međusobno dijeljenje biciklističkih iskustava s ciljem poticanja razvoja kvalitetnih biciklističkih ruta.

Slika 1: Europska mreža biciklističkih staza

Izvor: <http://www.mobile2020.eu/home.html>, (25.07.2017.)

3.2.1. EuroVelo staze

Biciklističke staze velikih udaljenosti EuroVelo, okuplja različite nacionalne biciklističke organizacije koje postoje u cijeloj Europi. Trenutačno postoji 15 staza, koje su numerirane od 1 do 17 (broj 14 i 16 još uvijek ne postoji), a svaka također nosi više opisni naziv

kao EuroVelo 12, biciklistička staza Sjevernog mora, ili EuroVelo 2, Kapitalna staza od Galwaya do Moskve. Ukupna duljina ovih staza iznosi preko 70,000 km. EuroVelo staze su slične, duljinom i koncepcijom, različitim Greenway projektima poput East Coast Greenwaya u Sjedinjenim Državama i Trans-Canada Trailu. EuroVelo staze namijenjene su biciklističkom turizmu diljem kontinenta, iako se često koristi i lokalno. Staze su napravljene od postojećih biciklističkih putova i cesta zajedno s predloženim i planiranim biciklističkim stazama potrebnima da se sve međusobno povežu. Sve su staze nedovršene, ali u različitim fazama izgradnje. Opseg u kojem su staze mapirane i opisane varira od staze do staze. S ograničenim resursima Europska biciklistička federacija potiče nacionalne i regionalne organizacije za promicanje i razvoj infrastrukture staza. Iako ih trenutno ne financira Europska Unija, EuroVelo se nada da će dobiti podršku EU-a u budućnosti. (Priručnik-za-planiranje-biciklističkog-prometa1.pdf, dostupno na: <http://www.mobile2020.eu/home.html>, 25.07.2017.)

Rute koje povezuju sjever i jug (<http://www.eurovelo.org/>, 25.07.2017.):

- EV 1 – Staza atlantske obale: North Cape - Sagres 8,186 km
- EV 3 - Hodočasnička staza: Trondheim - Santiago de Compostela 5,122 km
- EV 5 - Via Romea Francigena: London - Rim i Brindisi 3,900 km
- EV 7 – Staza Sunca (Srednjoeuropska staza): North Cape - Malta 7,409 km
- EV 9 – staza Jantara (Baltičko more - Jadransko more): Gdansk - Pula 1,930 km
- EV 11 – Staza istočne Europe: North Cape - Atena 5,984 km
- EV 13 – Staza željezne zavjese: Barentsko more – Crno more 10,400 km
- EV 15 – Staza Rajne: Andermatt – Hoek van Holland 1,320 km
- EV 17 – Staza Rone: Andermatt – Mediteran (Sredozemno more) 1,115 km

Rute koje povezuju zapad i istok (<http://www.eurovelo.org/>, 25.07.2017.):

- EV 2 – Kapitalna staza: Galway - Moskva 5,500 km
- EV 4 – Staza središnje Europe: Roscoff - Kijev 4,000 km
- EV 6 - Atlantski ocean do Crnog mora (Staza rijeka): Nantes - Constanta 4,448 km
- EV 8 – Staza Mediterana: Cádiz - Atena i Cipar 5,888 km

Kružne staze (<http://www.eurovelo.org/>, 25.07.2017.):

- EV 10 – Biciklistička staza Baltičkog mora (Hansa kružna staza): 7,980 km
- EV 12 – Biciklistička staza Sjevernog mora: 5,932 km

3.2.2. EuroVelo staze u Hrvatskoj

Kroz Republiku Hrvatsku prolaze četiri EuroVelo rute, a to su EV6, EV8, EV9 i EV13. U nastavku rada detaljnije se opisuje svaka ruta.

EuroVelo 6 ne naziva se stazom rijeka bez razloga te je jedna od najpopularnijih ruta. Polazi iz Nantesa na ušću Loire, duž rijeke na istok kroz Francusku. Nastavlja do jezera Costance u Švicarskoj i onda cijelim putem niz Dunav kroz Njemačku, Austriju, Slovačku, Mađarsku, Hrvatsku, Srbiju, Bugarsku i Rumunjsku sve do delte Dunava, UNESCO-ove baštine pod zaštitom, a završava u Constanti na Crnom moru. EV6 uključuje popularni Donauradweg, biciklistički put duž rijeke Dunav koji se prostire od Passaua u Njemačkoj kroz Austriju do Beča i nastavlja do Bratislave u Slovačkoj (<http://www.eurovelo.org/>, 25.07.2017.)

EuroVelo dionica kroz Hrvatsku je u potpunosti dovršena, teče od mađarsko-hrvatske granice do hrvatsko-srpske granice u dužini od 138 km. Iako je ona nominalni dio Dunavske biciklističke rute, dionica je sukladna sa EV6. Ruta je obilježena signalizacijom u skladu s europskim standardima, te ima svu potrebnu infrastrukturu. Unesena je u međunarodne publikacije, turističke karte i Internet izdanja. Dodatna proširenja rute u smislu podizanja atraktivnosti događaju se gotovo svakodnevno (<http://www.mojbicikl.hr/>, 25.07.2017.).

Cilj ovog projekta je razvoj rekreativnog turizma u istočnoj Slavoniji. Projekt je fokusiran na razvoj cikloturizma, podizanje svijesti o biciklu kao ekološki prihvatljivom prijevoznom sredstvu te promociju dotične biciklističke regije. Ciljane skupine biciklista su cikloturisti i lokalno stanovništvo (<http://www.mojbicikl.hr/>, 25.07.2017.).

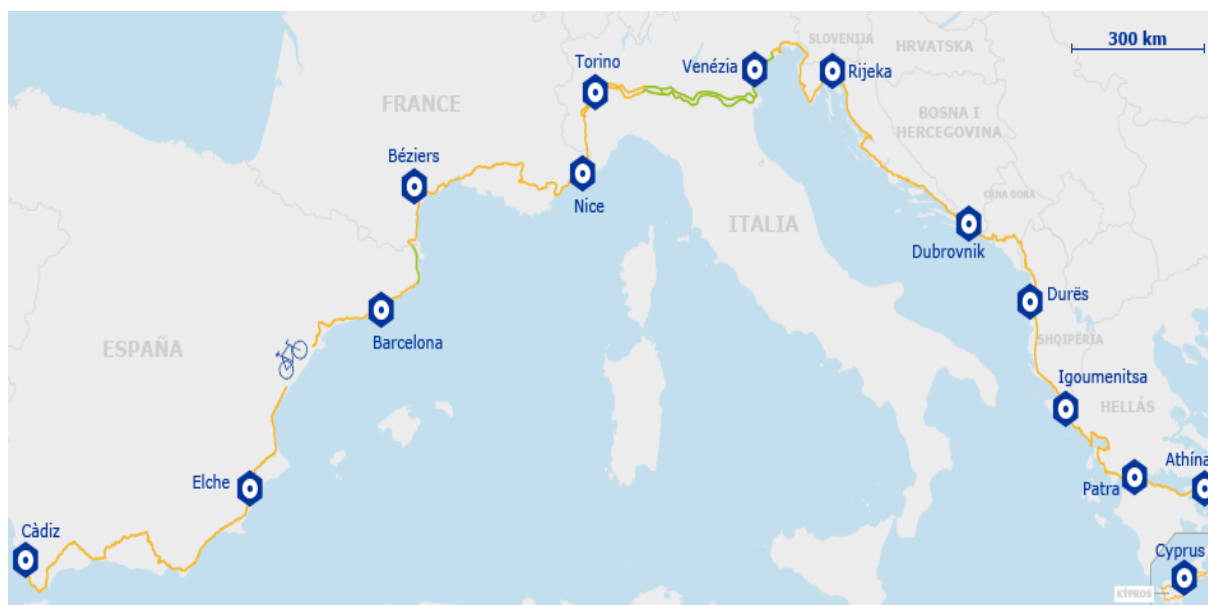
Slika 2: EV 6 - Atlantski ocean do Crnog mora (Staza rijeka)

Izvor: <http://www.eurovelo.org/>, (25.07.2017.)

EuroVelo 8 povezuje mnoge destinacije koje su popularne turističke atrakcije kao što su Barcelona, Monaco, Venecija, hrvatska obala, Cipar itd. EuroVelo 8 tzv. Mediteranska ruta prolazi kroz Hrvatsku većim dijelom na trasi Jadranske magistrale, od Pule do Dubrovnika. Nije obilježena i nema zadovoljen gotovo niti jedan parametar za uvrštenje u EuroVelo. Nije poznato koja je organizacija i kada tu rutu odobrila jer je ona zbog teškog motornog prometa tokom cijele godine opasna za korištenje. U tijeku su dogovori za izmjenom trase ove rute. (<http://www.mojbicikl.hr/>, 26.07.2017.)

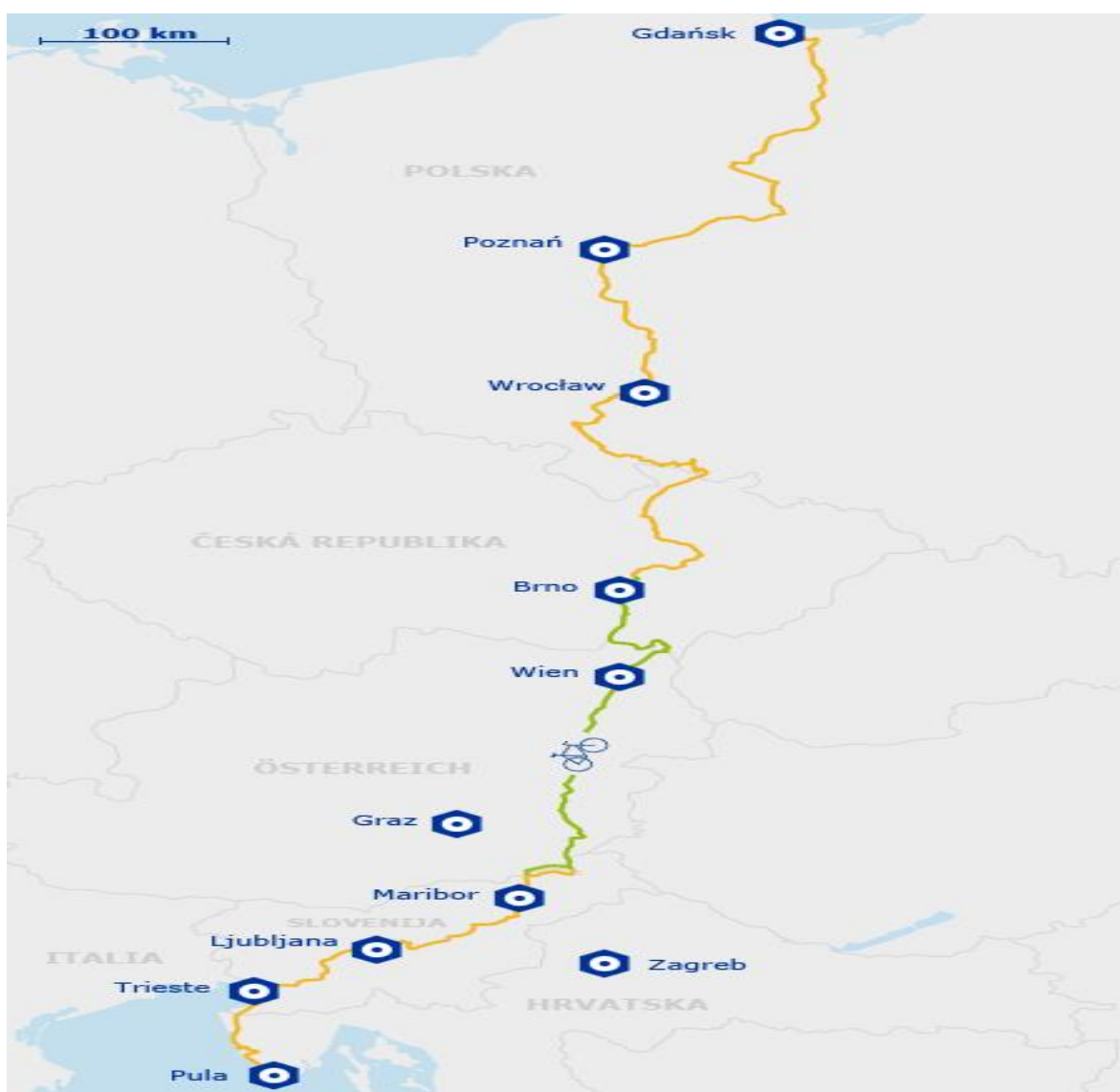
Slika 3: EV 8 – Staza Mediterana: Cádiz - Atena i Cipar

Izvor: <http://www.eurovelo.org/>, (26.07.2017.)

EuroVelo 9 ili Jantarova staza ide od Gdanska na Baltičkom moru u Poljskoj kroz Češku i Austriju do Slovenije, te konačno završava u Puli na Jadranskom moru u Hrvatskoj. Nije označena, ali većim dijelom godine pogodna zbog slabijeg motornog prometa. (<http://www.mojbicikl.hr/>, 26.07.2017.)

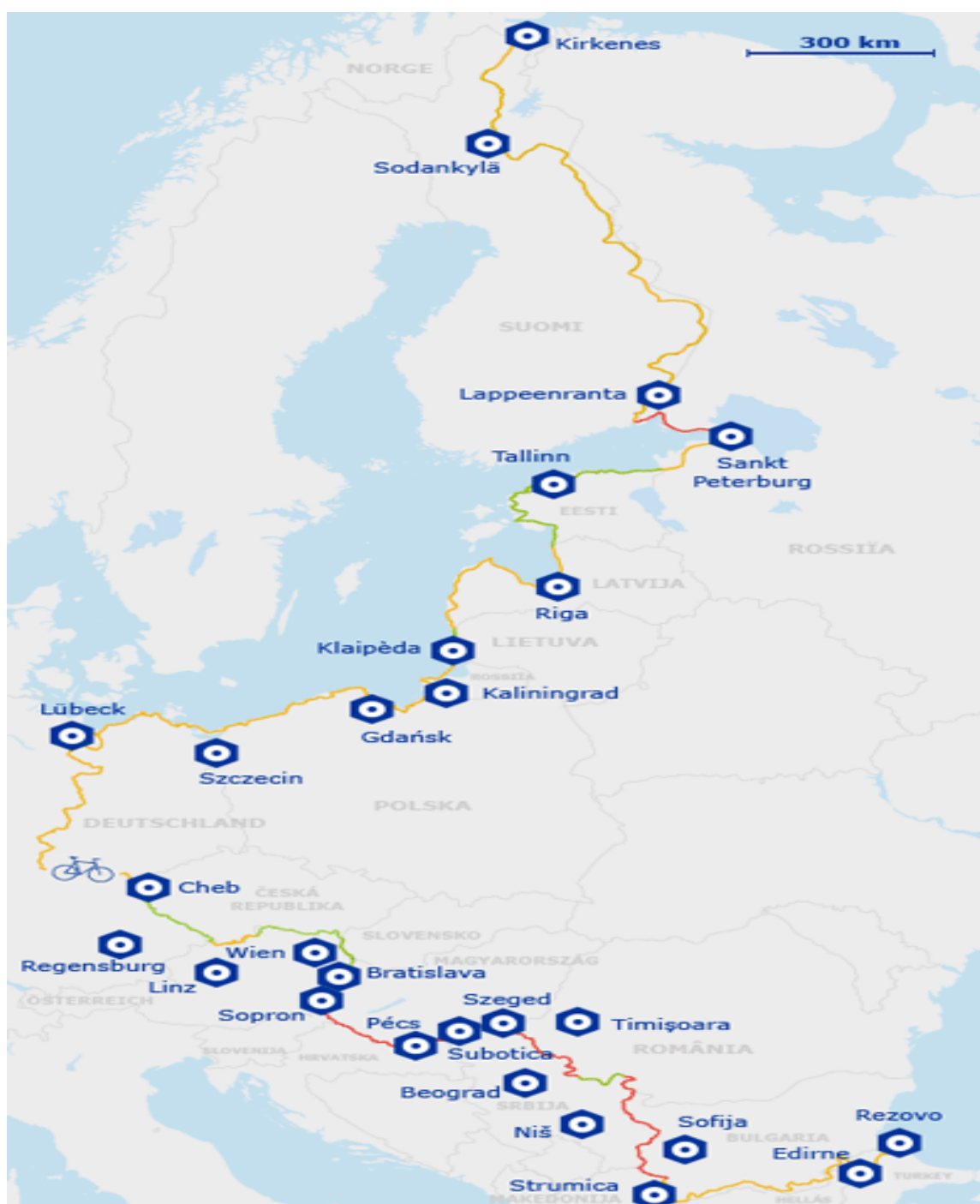
Slika 4: EV 9 – staza Jantara (Baltičko more - Jadransko more): Gdansk - Pula

Izvor: <http://www.eurovelo.org/>, (26.07.2017.)

EuroVelo 13 staza duga je više od 10 000 km, prolazi kroz 20 različitih zemalja i prati umjetnu granicu kojom je Europa bila podijeljena nakon II. Svjetskog rata, a proteže se od Barentsovog mora na sjeveru do Crnog mora na jugu. Povezuje zgrade, spomenike, muzeje i znamenitosti koje podsjećaju na podjelu Europe. Također prolazi kroz mnogo nacionalnih parkova sa zanimljivim biljnim i životinjskim svijetom te povezuje brojne jedinstvene krajolike. Do kraja godine ruta će biti dovršena i ponuđena na korištenje cikloturistima iz cijelog svijeta. (<http://www.mojbicikl.hr/>, 26.07.2017.)

Slika 5: EV 13 – Staza željezne zavjese: Barentsko more – Crno more

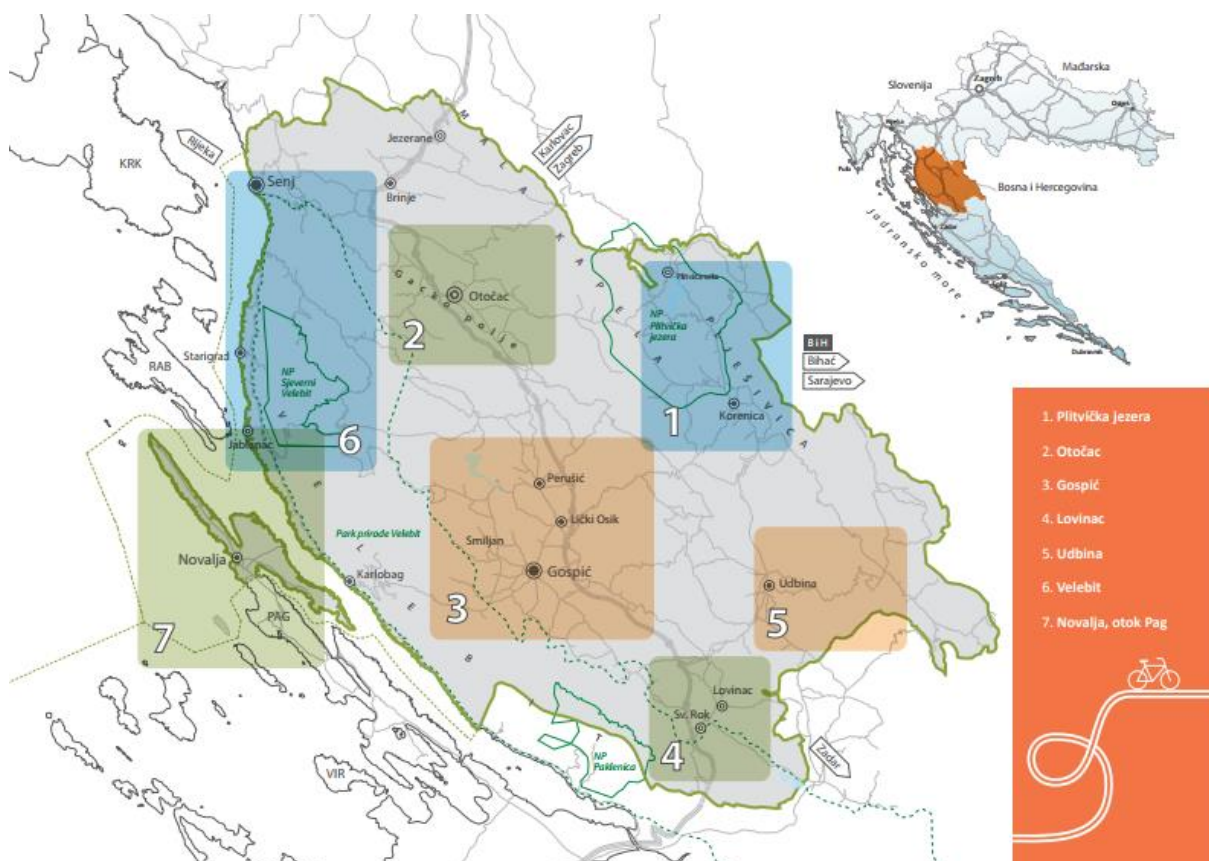
Izvor: <http://www.eurovelo.org/>, (26.07.2017.)

4. BIKIKLISTIČKE RUTE NA PODRUČJU LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE

Ličko-senjska županija nudi obilje mogućnosti za odmor u pokretu. Svaki biciklist, od rekreativaca do profesionalaca može pronaći stazu primjerenu svojim mogućnostima. Na području Like, preko Velebita do Podgorja pa sve do Novalje na otoku Pagu, trasiran je veliki broj biciklističkih staza. Svake godine njihov broj raste kao i interes za biciklizam na ovom izvanrednom području. Prirodne ljepote te izvrsnu gastronomsku ponudu ovog područja najlakše je upoznati putujući biciklom. Većina biciklističkih ruta prolazi rijetko naseljenim i manje prometnim područjem.

Cikloturističke rute duge su od 4,3 do 104 kilometara, uz visinske razlike između najviše i najniže točke od 37 do 1 014 metara. Rute uglavnom prate manje prometne lokalne ceste, uključujući povijesne ceste prema moru, Lujzijanu, Karolinu i Jozefinu, koje dotiču vrijednu kulturno – povijesnu baštinu. Uz ugodnu vožnju po rutama Ličko-senjske županije mogu se obići gradovi Gospić, Novalja, Senj i Otočac te općine Plitvička jezera, Lovinac, Udbina, Brinje, Donji Lapac, Karlobag, Perušić i Vrhovine. Vozeći bicikl ovim područjem mogu se upoznati rijeke: Gacka, Lika, Una, Otuča, Krbava, Korenica vidjeti brojni slapovi, kameni mostovi, stara sela te srednjovjekovni dvorci. Svaka od ruta nudi specifičan doživljaj upotpunjen ugostiteljskom ponudom lokalnih restorana. Uzduž ruta može se naći smještaj u hotelima, motelima, kampovima i kod obitelji koje iznajmljuju sobe. U ovome dijelu biti će opisano 7 područja biciklističkih ruta koje prolaze gradovima i općinama u Ličko-senjskoj županiji, a to su : Plitvička jezera, Otočac, Gospić, Lovinac, Udbina, Senj i Novalja (otok Pag) (<http://visit-lika.com/>, 27.07.2017.).

Karta 1: Biciklističke rute na području Ličko-senjske županije

Izvor: <http://visit-lika.com/>, (27.07.2017.)

4.1. PLITVIČKA JEZERA

Aktivni odmor na Plitvičkim jezerima uključuje posjet različitim prirodnim znamenitostima od kojih je Nacionalni park Plitvička jezera jedan od najljepših i svakako jedinstven na prostorima Like. Svatko može pronaći neku stazu za sebe. Put Plitvica (slika 6.) dugačka je biciklistička ruta iz Korenice do gornjih Plitvičkih jezera koja prolazi uz skrivene bisere Plitvica – Crnu i Bijelu rijeku. Biciklistička ruta po Koreničkom polju (slika 7.) koja prati rječicu Maticu sve do njezina ponora, a zatim se penje na vidikovac s kojega se pruža prekrasan pogled na Koreničko polje s jedne i Bjelopolje s druge strane te planine Mrsinj i Plješevicu. Ruta oko Mrsinja prolazi uz vrelo Matice te poljima i pašnjacima koji okružuju Mrsinj. Vozi se kroz tipični lički ambijent u kojemu se smjenjuju šume i prostrani pašnjaci. Ruta po obroncima Ličke Plješevice na mjestima se penje do 1000 m nadmorske visine. S te su rute prekrasni vidici na Koreničko polje i Bjelopolje te vrh Plješevice. Biciklistička ruta ide po obroncima Mrsinja i spušta se po starome pastirskom putu u Koreničko polje. Spust je

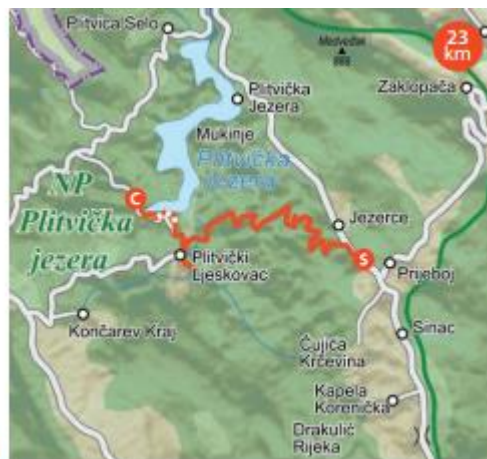
jedinstven po zemljanoj podlozi prošaranoj kamenjem, stoga se pripremite na vožnju po neravnome terenu (<http://visit-lika.com/>, 27.07.2017.).

Slika 6: Staza Plitvica active

1. STAZA PLITVICE ACTIVE

Start/cilj: KORENICA

Dužina:	23 km
Visinska razlika:	503 m
Podloga:	asfalt, makadam

Izvor: <http://visit-lika.com/>, (27.07.2017.)

Slika 7: Staza KLB way

2. STAZA KLB WAY

Start/cilj: KORENICA

Dužina:	28,5 km
Visinska razlika:	671 m
Podloga:	asfalt, makadam

Izvor: <http://visit-lika.com/>, (27.07.2017.)

Slika 8: Staza uz jezero na Plitvičkim jezerima

Izvor: <http://visit-lika.com/>, (27.07.2017.)

4.2. OTOČAC

Biciklističke staze područja Otočca i rijeke Gacke duge su od 30 do 50 kilometara i svaka ima svoju temu te atrakcije koje se usput mogu vidjeti i posjetiti. Najkraća je staza Tri jezera (slika 9.) koja polazi s Vivoškoga mosta. Srednje je zahtjevnost, a najviša joj je točka 590 metara n/m. Vozi se po asfaltu i djelomično po makadamu. Staza dabarskoga brevijara (slika 10.) vrlo je zahtjevnost. Dugačka je nešto više od 37 kilometara, a penje se do 795 metara nadmorske visine. Tridesetak kilometara vozi se asfaltom, a ostalo makadamom. Ta je ruta dobila ime po brevijaru nastalom u mjestu Dabar nedaleko od Otočca. Vozi se po najmanje poznatom cestovnom pravcu prema Plitvičkim jezerima, s time da se na putu može vidjeti nekoliko manjih vrela i mlinice na ulazu u selo kojim dominira crkva sv. Mihovila iz 1730. godine. Prolazi se i Osman-agino polje koje je dobilo ime po teško ranjenome turskom vojskovođi Osman-agi. Turski se vojskovođa prema legendi nakon bitke sakrio u šuplje deblo na polju i ondje umro. Biciklistička staza Ursa major posvećena je europskom smeđem medvjedu i vozi u smjeru Kutereva, velebitskoga utočišta za mlade medvjede. Barkanova je staza dugačka, ali za vožnju lagana s puno zanimljivosti, kulturnih spomenika i prirodnih atrakcija Gacke, jedne od naših najljepših rijeka. Jurjeve stijene nalaze se između Otočca i Vrhovina, zapravo taj prolaz, taj klanac, nalazi se poviše Doljana i vidi se s ceste koja vodi prema Vrhovinama. Poznate su po najvećoj hrvatskoj vojnoj pobjedi nad Turcima davne 1663. g. Najduža je biciklistička staza Hajdučke drage, ukupno 52 kilometra koja kreće iz gradskoga parka u Otočcu. To je zahtjevnost staza koja se penje do 871 m nadmorske visine. Vozi se asfaltom, a trećina puta otpada na makadam. Na toj se stazi prolazi takozvanu Kopiju, odnosno

tromeđu velebitskih sela Kuterevo, Krasno i Kosinj te utočište za mlade medvjede u Kuterevu (<http://visit-lika.com/>, 27.07.2017.).

Slika 9: Staza tri jezera

Izvor: <http://visit-lika.com/>, (27.07.2017.)

Slika 10: Staza dabarskog brevijara

Izvor: <http://visit-lika.com/>, (27.07.2017.)

Slika 11: Vožnja uz rijeku Gacku

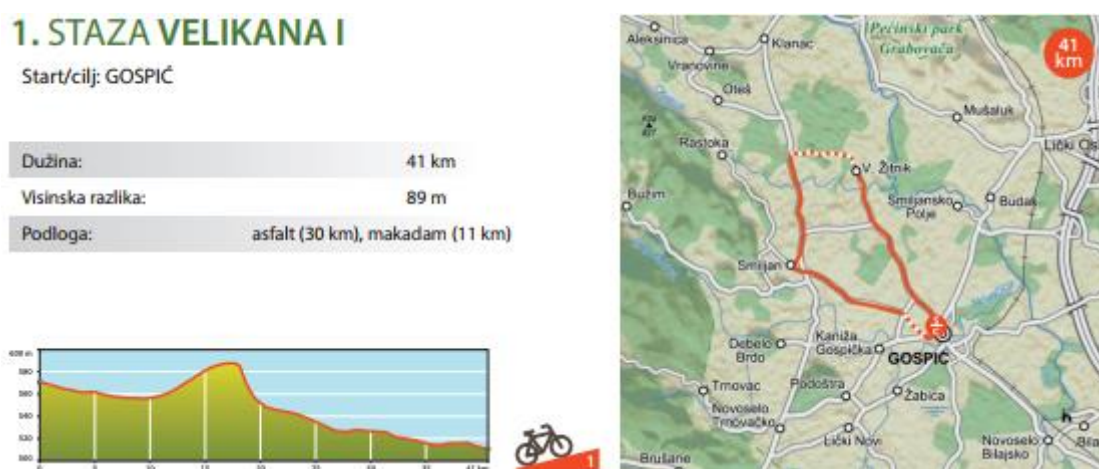

Izvor: <http://visit-lika.com/>, (27.07.2017.)

4.3. GOSPIĆ

Osam biciklističkih staza, ukupne dužine 397 km, pod zajedničkim nazivom „Putovima Velebita i velikana” povezuju mjesta u okolini grada Gospića pa sve do Štirovače, prostrane doline u podnožju Velebita. Vozeći se prvim dvjema stazama (slika 12. i 13.) iz Gospića prema Smiljanu dolazi se do rodnoga mjesta svjetski poznatoga znanstvenika Nikole Tesle, u kojemu je smješten Memorijalni centar s nekim radovima koji su obilježili tehnološki razvoj budućih naraštaja. Pri kraju ove rute, na oko 26 km od Smiljana, nalazi se mjesto Veliki Žitnik, u kojemu je rođen hrvatski političar i rodoljub dr. Ante Starčević. Stazom Jezero bez većih napora može se doći do mjesta Klanac, a samo dva kilometra dalje impozantan je prizor kanjona rijeke Like i akumulacijskoga jezera Kruščica. Vrlo zahtjevna staza Štirovača, dugačka više od 100 km, na svom putu obilazi više znamenitosti. Jedna do njih je mjesto Pazarište, na kojemu se nalazi tvornica piva, a u blizini je Indijansko selo. Slijedi Štirovača, dolina u čijoj se blizini nalazi Kugina kuća (na visini od 1180 m) u kojoj se može prenoćiti i napiti izvorske vode na izvoru Težakovac. Staze Brušane i Rizvanuša malo su zahtjevnijega uspona, a obje vode do adrenalinskoga parka Rizvanuša, koji je pravi raj za pustolove svih dobnih skupina. Staza Velebit vodi starom cestom Terezijana, izgrađenom 1786. za vrijeme vladavine Austrougarske do zadnjega sela Baške Oštarije na Velebitu. Ruta Gospić – Jadovno zamišljena je da obiđe cijelo selo Jadovno i prekrasan krajolik i šumu koji ga okružuju. U mjestu Jadovno zanimljiva je kapelica Marije Pomoćnice u samome centru sela i nepresušni izvor pitke vode Stojanovo vrilo (<http://visit-lika.com/>, 27.07.2017.).

Slika 12: Staza Velikana I

Izvor: <http://visit-lika.com/>, (27.07.2017.)

Slika 13: Staza Velikana II

Izvor: <http://visit-lika.com/>, (27.07.2017.)

Slika 14: Gospić

Izvor: <http://visit-lika.com/>, (27.07.2017.)

4.4. LOVINAC

Lovinački kraj idealan je za razgledavanje biciklom. Nekoliko trasiranih biciklističkih staza uz nekoliko pješačkih trekking-ruta idealne su za rekreativni odmor u prirodi. Staza Lovinac – Smokrić (slika 15.) počinje kod staroga mlina i vodi prema Vraničkome polju prateći tok rijeke Suvaje. Nadalje se put nastavlja uz bunar Vrijace do mosta i bunara iz 18. st, zaštićenih spomenika kulture. Tim se putom laganom vožnjom preko staroga mosta dolazi do vidikovca Sedlo. Moguće je krenuti i prema Kizića-jami (uz prethodnu najavu turističkoj agenciji Lito radi osiguranja vodiča i rasvjete). Spust do Lovinca prati tok rijeke Suvaje i prolazi

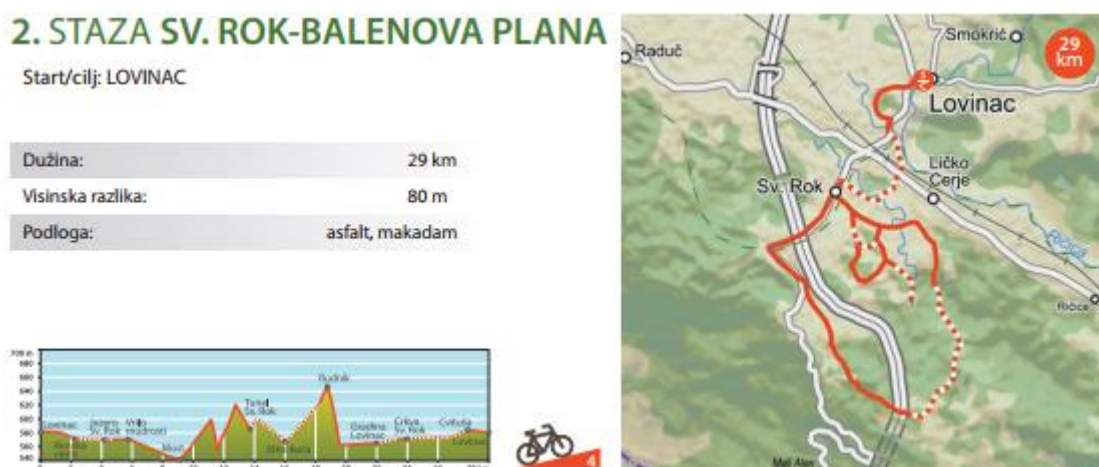
kroz dva vrela, Virine i Studenac. Biciklistička staza (slika 16.) kreće iz Lovinca u Sv. Rok označenom stazom oko brda Cvituša, zatim do jezera Sv. Rok, na kojemu se nalazi uređeno kupalište. Prolazeći kroz naselja dolazi se do čuvenoga Vrila mudrosti, jednoga od izvora čiste krške vode, po čemu je ovaj kraj nadaleko poznat. Na putu do Balenove Plane ima nekoliko vidikovaca na kojima se može odmoriti i promatrati panoramu cijeloga lovinackog kraja. Na povratku prema Lovincu ima nekoliko zanimljivih mjesta na kojima se može zaustaviti i razgledati, npr. etnokuću Japunčići, stari grad Lovinac i crkvu sv. Roka. Staza je potpuno označena pločama važnijih lokacija i smjerokazima tako da se ne možete izgubiti (<http://visit-lika.com/>, 27.07.2017.).

Slika 15: Staza Lovinac - Smokrić

Izvor: <http://visit-lika.com/>, (27.07.2017.)

Slika 16: Staza Sv.Rok – Balenova Plana

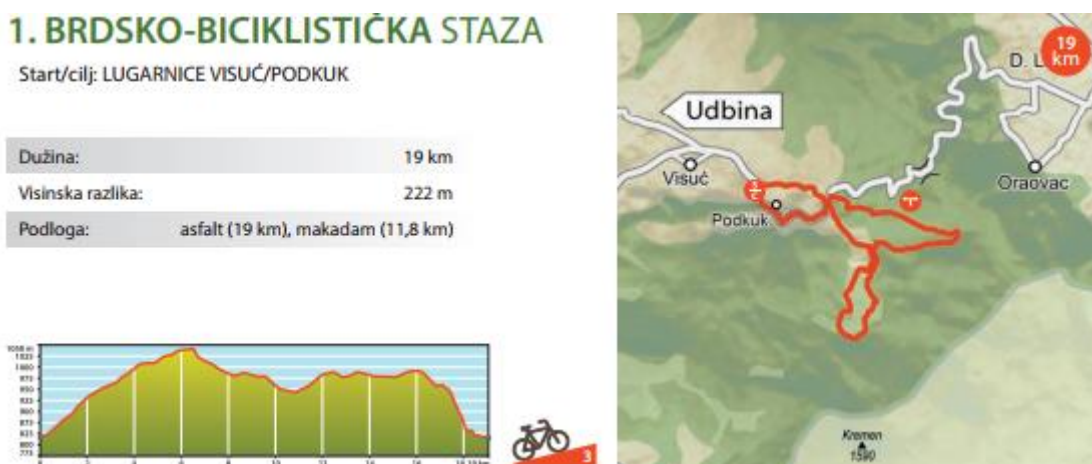

Izvor: <http://visit-lika.com/>, (27.07.2017.)

4.5. UDBINA

Kružna brdsko biciklistička staza (slika 17. i 18.) prolazi visoravnima Međugorja i uvalama Sarajeva, gdje se šume, šumarci i livade neprestano izmjenjuju. Uz ljepotu pejzaža staza je raznolika po konfiguraciji terena, a time zanimljiva zahtjevnim biciklistima. Česta je izmjena silazaka i uspona (cross country) i podloga od makadamskih cesta do puteljaka (single track). U jednoj rečenici ovaj itinerer nudi iskonski doživljaj pedaliranja pravom ličkom divljinom. Druga je staza jedinstvena po visini uspona biciklom na 1550 m nadmorske visine, jednom od najviših cesta u Hrvatskoj. Podloga (isključivo makadamska cesta) tehnički je jednostavnija, međutim, težinu joj daje znatno veća visinska razlika. Kombinirajući brdski biciklizam s planinarenjem (30 min. hoda) možete se popeti na najviši vrh Plješevice – Ozeblin (1657 m), s kojeg se pružaju prekrasne panorame Like, kanjona Une, Velebita, Dinare do vrhova zapadne Bosne. Nakon neprekidnoga uspona slijedi dugačak spust koji vodi kroz spektakularnu, među brda duboko usječenu, Kozju dragu i na kraju otvorenim prostorom Visučkoga polja do polazišta. Ova kružna brdsko-biciklistička staza namijenjena je naprednim rekreativcima i sportašima. Napomene: Na trasi nema stalnih izvora i zato je pogotovo u ljetnim mjesecima potrebno ponijeti dostatne količine vode. Staza je odlična za vožnju čak i po ljetnoj žegi jer šuma i nadmorska visina čine i najvruće dane ugodnima. Staza je neprohodna u zimskom, a vrlo često i proljetnom razdoblju zbog velikih količina snijega u vršnome dijelu (<http://visit-lika.com/>, 27.07.2017.).

Slika 17: Brdsko-biciklistička staza I

Izvor: <http://visit-lika.com/>, (27.07.2017.)

Slika 18: Brdsko-biciklistička staza II

2. BRDSKO-BICIKLISTIČKA STAZA

Start/cilj: LUGARNICE VISUĆ/PODKUK

Dužina: 36 km + 3km (uspon i silazak Ozeblin)

Visinska razlika: 862 m

Podloga: asfalt (19 km), makadam (11,8 km)

Izvor: <http://visit-lika.com/>, (27.07.2017.)

Slika 19: Lagana vožnja u prirodi u blizini Udbine

Izvor: <http://visit-lika.com/>, (27.07.2017.)

4.6. SENJ

Biciklističke staze iz grada Senja prema Velebitu vode po zapadnoj velebitskoj padini okrenutoj prema moru s vidicima na Kvarnerski zaljev i otoke. Staze (slika 20.) i (slika 21.) vrlo su strme prvih 8 km, a kasnije, prelaskom na makadam, nastavlja se na mjestima vrlo zahtjevan uspon za koji je potrebno više od rekreacijske spremnosti. Staza počinje na 700 m nadmorske visine, a sve tri staze mogu se kombinirati tako da se napravi kružna tura ili nastavi prema Oltarima stazama. Staza od Oltara kroz šumu pa sve do Dulibe i mjesta Krasno atraktivne su jer obuhvaćaju sve zanimljivosti planinskoga naselja Krasno s 450 stanovnika u 13 zaselaka

smještenih na rubu Krasnarskoga polja u neposrednoj blizini nacionalnoga parka Sjeverni Velebit. U Krasnu su označene četiri kružne biciklističke staze, a njihova obilježja mogu se vidjeti na isječcima pod brojevima 4 a, b, c, d. Staza od Oltara do Alana trasirana je u početku asfaltnom cestom sve do ulaza u nacionalni park na Babić Sići, a dalje nastavlja makadamom do Zavižana i Maloga Loma, gdje se spaja na asfaltnu cestu (ŽC 5126). Staza ide u smjeru juga, a nakon 3 km, kod planinarske kuće „Careva kuća“, skreće desno na makadam kojim nastavlja preko Lubenovca, sve do Alana, na kojemu se nalazi planinarska kuća sa smještajem. Od planinarske kuće Alan staza se pruža u smjeru istoka, poklapajući se u dužini 2 km sa stazom, a dalje nastavlja ravno prema Mrkvištu, gdje se spaja na asfaltnu cestu te se serpentinama spušta 3 km do doline Štirovače. Ta je staza trasirana za ugodnu vožnju po jednoj od najstarijih očuvanih cesta na Velebitu, izgrađenoj 1860. godine, koja je služila za prijevoz drva od Štirovače do Jablanca. Na konačnome cilju dočekuje vas sasvim drukčija slika Velebita, prostrana Štirovačka dolina s crnogoričnom šumom kroz koju vijugaju bistri potoci (<http://visit-lika.com/>, 27.07.2017.).

Slika 20: Staza Senj - Oltari

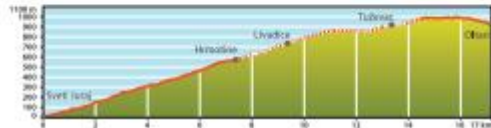
Izvor: <http://visit-lika.com/>, (27.07.2017.)

Slika 21: Staza Sv.Juraj - Oltari

2. STAZA SV. JURAJ – OLTARI

Start/cilj: SVETI JURAJ/OLTARI

Dužina:	17 km
Visinska razlika:	1014 m
Podloga:	asfalt (10,5 km), makadam (6,5 km)

Izvor: <http://visit-lika.com/>, (27.07.2017.)

Slika 22: Biciklist na Velebitu

Izvor: <http://visit-lika.com/>, (27.07.2017.)

4.7. NOVALJA, OTOK PAG

Na otoku Pagu uređen je veći broj biciklističkih staza ukupne dužine 115 km. Na području Novalje s okolnim mjestima Lun, Metajna, Stara Novalja i Gajac može se voziti po šest atraktivnih ruta koje su jasno naznačene na terenu. Cikoturističke rute otoka Paga pogodne su za sve vrste bicikala, dok su staze namijenjene biciklima sa širim gumama jer je podloga makadamska ili zemljana, često s oštrim kamenjem. Na pojedinim stazama potrebno je dijelove dionica proći pješice s biciklom na ramenu jer je vožnja vrlo zahtjevna. Svaka je ruta jedinstvena po znamenitostima, a veći broj staza vodi do najatraktivnijih plaža u okolici Novalje. Staza (slika 23.) koja povezuje Novalju s mjestom Lun na sjeverozapadnom kraju otok

Paga jedinstvena je po tome što možete vidjeti stabla masline stara i više od 1000 godina. Staza od Caske do Metajne (slika 24.) na prvi pogled nije atraktivna zbog vožnje po asfaltnoj cesti, no zbog slabijega prometa, a pogotovo zbog sadržaja uz cestu, može se zaista uživati u pogledu i izvanrednoj usputnoj ugostiteljskoj ponudi. Treća staza Novalja – Stara Novalja nije previše zahtjevna, ali je bogata sadržajima za svaku obitelj. Najveću zaslugu za to ima plaža Planjka – Trinćel u Staroj Novalji, jedna od najljepših pješčanih plaža na ovome području. Staza kroz Novaljsko polje pogodna je također za obiteljski izlet. Laganom vožnjom po mreži od 7 km utabanih zemljanih putova i cesta može se uživati u mirisu zelenila i aromatičnoga bilja. Ruta polazi iz mjesta Kolan do obale mora i plaže u mjestu Mandre. Kolan je poznat po proizvodnji sira, svjetski poznatoga pod nazivom paški sir, koji se kod nekih proizvođača može nakon kušanja i kupiti. Ruta povezuje naselje Šimuni, koje se nalazi u prirodno zaštićenoj uvali, s marinom i najaktivnijim kampom na ovome djelu Jadranske obale (<http://visit-lika.com/>, 27.07.2017.).

Slika 23: Staza Novalja - Lun

Slika 24: Staza Novalja - Metajna

5. ANALIZA I PERSPEKTIVE RAZVOJA BICIKLIZMA U LIČKO-SENJSKOJ ŽUPANIJI

U ovom poglavlju analizirati će se sadašnje stanje razvijenosti cikloturizma u Ličko-senjskoj županiji i napraviti će se analiza turističkog prometa i smještajnih kapaciteta.

5.1. ANALIZA SADAŠNJEG STANJA RAZVIJENOSTI BICIKLIZMA U LIČKO-SENJSKOJ ŽUPANIJI

U kontinentalnom dijelu Hrvatske, smještajni, ugostiteljski i servisni sadržaji namijenjeni cikloturistima su razmjerno slabo razvijeni. Ličko-senjska županija jedna je od razvijenijih kontinentalnih županija vezano za cikloturizam. U Ličko-senjskoj županiji nalazi se veliki broj privatnih iznajmljivača, gotovo na svakoj biciklističkoj ruti može se naći privatni bike&bed smještaj. Na području Ličko-senjske županije nalazi se relativno mali broj hotela te je primjetan velik porast potreba za uslugom biciklističkih servisa. Problem je nepostojanje biciklističkih servisa u manjih sredinama. Zadnjih nekoliko godina utvrđen je rast cikloturizma i korištenje bicikla kao sredstva prijevoza i rekreacije te napredak po pitanju uređenja cikloturističke infrastrukture. Glavni problem je slaba uređenost ruta u vezi izgradnje posebnih biciklističkih staza i traka. Brži razvoj cikloturizma osigurava se osposobljavanjem manje prometnih lokalnih cesta, seoskih puteva, riječnih nasipa itd. Trend rasta cikloturizma podržan je sve izraženijim potrebama turista za aktivnim i zdravim te okolišno odgovornim odmorom. Hrvatska uspješno gradi poziciju jedne od vodećih mediteranskih cikloturističkih destinacija. U Hrvatskoj postoji oko 420 biciklističkih ruta s ukupno 13000 kilometara. Iako je Hrvatska relativno dobro premrežena lokalnim i županijskim biciklističkim stazama, od kojih su neke dio međunarodnih biciklističkih ruta, staze nisu dovoljno uređene i označene. Nove investicije planirane su za izgradnju i opremanje većeg broja biciklističkih staza, bike parkova u svim djelovima zemlje, a osobito u glavnim turističkim područjima, područjima oko velikih gradova te na područjima gdje se biciklistički promet odvija na cestama s velikim intenzitetom motornog prometa. Prioritetne aktivnosti su nove i postojeće staze opremiti sa adekvatnom turističkom signalizacijom i interpretacijom (npr. putokazi, informacijski punktovi) te uobičajenim pratećim sadržajima (npr. odmorišta, vidikovci, servisi za popravak). Značajan problem je nedovoljna podrška od strane drugih dionika važnih za cikloturizam. To se posebice odnosi na željeznicu koja usprkos dobroj volji i razumnoj cjenovnoj politici raspolaže sa premalo vlakova koji mogu prevoziti bicikle.

5.2. ANALIZA TURISTIČKOG PROMETA LIČKO-SENSJSKE ŽUPANIJE

Analiza turističkog prometa Ličko-senjske županije biti će prikazana kroz dolaske i noćenja domaćih i stranih turista od 2010. do 2015.godine. Također će biti prikazani dolasci i noćenja domaćih i stranih turista u 2015.godini po gradovima Ličko-senjske županije, te će se analizirati mogućnosti smještajnih kapaciteta kontinentalnih županija.

Tablica 1: Turistički promet Ličko-senjske županije od 2010. do 2015. godine

GODINA	DOLASCI			NOĆENJA		
	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno
2010.	34 615	369 345	403 960	123 857	1 495 084	1 618 941
2011.	33 196	392 479	425 675	112 264	1 584 843	1 697 107
2012.	31 593	435 526	467 119	107 396	1 716 640	1 824 036
2013.	28 507	464 657	493 164	108 057	1 841 594	1 949 651
2014.	29 747	493 110	522 857	104 419	1 926 077	2 030 496
2015.	33 274	541 462	574 736	112 743	2 085 605	2 198 348

Izvor: Državni zavod za statistiku, <http://www.dzs.hr/> (26.07.2017.)

U tablici su prikazani dolasci i noćenja domaćih i stranih turista od 2010. do 2015.godine. Vidljivo je da je turistički promet svake godine u postepenom porastu. Dolasci 2010.godine iznosili su 403 960, te su postepenim porastom svake godine došli do 574 736 dolazaka u 2015. godini. Noćenja u 2010.godini iznosila su 1 618 941, a pet godina kasnije 2015.godine 2 198 348 noćenja.

Tablica 2: Turistički promet 2015. godine po gradovima Ličko-senjske županije

GRAD	2015. GODINA					
	DOLASCI			NOĆENJA		
	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno
Gospić	3 179	10 361	13 540	7 206	13 170	20 376
Novalja	11 059	199 365	210 424	65 973	1 305 777	1 371 750
Otočac	2 099	22 382	24 481	3 976	26 420	30 396
Senj	5 025	61 731	66 756	11 924	281 100	293 024

Izvor: Državni zavod za statistiku, <http://www.dzs.hr/> (26.07.2017.)

U tablici su prikazani dolasci i noćenja domaćih i stranih turista u 2015.godini po gradovima u Ličko-senjskoj županiji. Najveći turistički dolazak ostvaren je u gradu Novalji sa 210 424 turista. Odmah za gradom Novaljom nalazi se grad Senj sa 66 756 turista, zatim slijedi Otočac sa 24 481 dolaskom, a najmanji broj dolazaka ostvario je grad Gospić sa 13 540 turista. U ukupnom broju noćenja prednjači grad Novalja sa 1 371 750 noćenja, zatim za njim je grad Senj sa 293 024, na trećem mjestu je Otočac sa 30 396 noćenja, a posljednji je grad Gospić sa 20 376 noćenja.

5.3. PROMOCIJA BICIKLIZMA U LIČKO-SENJSKOJ ŽUPANIJI

Promocija se definira kao svaki oblik komunikacije čija je uloga informiranje i podsjećanje ljudi o proizvodima i uslugama, imidžu, idejama ili društvenoj uključenosti. U promociju cikloturizma na području Ličko-senjske županije najviše su uključene turističke zajednice gradova, općina i županije na tom području. Njihov cilj je promocija i unapređenje turizma Ličko-senjske županije te ugostiteljskih objekata i drugih subjekata koji pružaju turističke usluge ili obavljaju druge djelatnosti povezane s turizmom. Također promoviraju turističku ponudu u inozemstvu u koordinaciji s Hrvatskom turističkom zajednicom.

Slika 25: Promocija cikloturizma u Hrvatskoj

Izvor: <http://croatia.hr/>, (29.07.2017.)

Potencijal razvoja cikloturizma prepoznale su lokalne zajednice, koje se trude što bolje povezati sve sadržaje za cikloturiste, te im na terenu osigurati dobro umrežene rute sa

označenim smještajnim kapacitetima. Turistička zajednica Ličko-senjske županije nudi umrežen sustav bike and bed smještaja, interaktivne karte, te niz atraktivnih biciklističkih ruta koje privlače velik broj turista, koje su opisane u cikloturističkoj brošuri „Cyclingwithsoul“. Cikloturizam je usko povezan sa drugim granama turizma, pa cikloturisti na svojim putovanjima mogu uživati u gastronomiji, vinskim cestama i kulturnom turizmu. S obzirom na dosadašnju razmjerno slabu promociju i prepoznatljivost Hrvatske kao cikloturističke destinacije, zapostavljenost kontinentalnog područja i prenaplaćenu sezonalnost poslovanja značajnu priliku predstavljaju aktivnosti Ministarstva turizma na pojačanu promociju posebnih oblika turizma, produljenje turističke sezone i jačanje turizma u unutrašnjosti Hrvatske. To postižu projektom Hrvatska 365, koji predstavlja turizma u Hrvatskoj tijekom cijele godine. (<http://croatia.hr/hr-HR/Sezone/Jesen>, (29.07.2017.))

5.4. SWOT ANALIZA

Cilj SWOT analize je objektivno sagledavanje svih relevantnih prednosti i slabosti Ličko-senjske županije kao biciklističke destinacije, kao i sagledavanja prilika i prijetnji iz okruženja koje mogu utjecati na budući razvoj. Važnost SWOT analize je u tome što se iz definiranih prednosti, nedostataka i tržišnih prilika dalje razvijaju turistički proizvodi, definira se vizija turističkog razvoja projektnog područja kao i glavni razvojni projekti.

Tablica 3: SWOT analiza

Snage	Slabosti
- Povoljan geoprometni položaj - Visoka razina očuvanosti prirodne osnove - Brojne atraktivne biciklističke rute - Velik broj lokalnih cesta s niskim intenzitetom prometa - Razvoj tematskih cesta (vinske ceste)	- Niska razina uređenosti i obilježenosti turističkih atrakcija - Mali broj posebno uređenih biciklističkih staza - Slaba i neujednačena prometna signalizacija - Niska razina informacija za cikloturiste
Prilike	Prijetnje
- Razvoj turizma u kontinentalnom dijelu Hrvatske - Dizanje kvalitete cikloturističke infrastrukture - Korištenje fondova Europske Unije - Razvoj ponude pratećih sadržaja i aktivnosti za cikloturiste	- Nedostatak sredstava za financiranje prometne infrastrukture - Jaka konkurencija u susjednim zemljama (Slovenija) - Odlazak obrazovanog kadra u inozemstvo

Izvor: obradio autor

Prednosti Ličko-senjske županije u razvoju biciklizma proizlaze iz značajki prostora, odnosno iz atrakcijske osnove. Očuvana priroda i nezagađen okoliš bitan je čimbenik u razvoju ovog oblika turizma. Ugodna klima u većem dijelu godine, osobito u proljeće i jesen povoljno utječe na razvoj cikloturizma i produljenje turističke sezone, jer su upravo proljeće i jesen idealna godišnja doba za bicikliranje. U gradu Gospiću postoji sustav javnih bicikala što je dodatna vrijednost Gospića kao turističke destinacije. Infrastrukturne prednosti karakterizira povoljan geoprometni položaj i razvijena prometna mreža. Prednost su i brojne atraktivne biciklističke rute. Zbog razmjerno rijetke naseljenosti i mnoštva malih naselja postoji velik broj lokalnih cesta s niskim intenzitetom prometa pogodnih za oblikovanje biciklističkih ruta. Infrastrukturne slabosti Ličko-senjske županije i Hrvatske u odnosu na razvijene europske cikloturističke destinacije su vrlo mali broj posebno uređenih biciklističkih staza i traka, te slaba i neujednačena prometna signalizacija. Poveći nedostatak je niska uređenost i obilježenost turističkih atrakcija, nedostatak putokaza i informativnih turističkih znakova, što otežava

orijentaciju cikloturista tijekom izleta i ruta u županiji. Prilika za Ličko-senjsku županiju je dodatni razvoj kontinentalnog turizma. Zadnjih godina sve je više raspoloživih sredstava iz EU fondova za projekte vezane uz cikloturizam, dio tih sredstava ulaže se u smještajne kapacitete prilagođene cikloturistima, te u razvoj biciklističke infrastrukture, to su ujedno i najvažnije stavke cikloturistima prilikom odabira destinacije. Prijetnja razvoju cikloturizma na području Ličko-senjske županije je blizina mnogo uspješnijih destinacija u razvoju cikloturizma kao što su Slovenija i Austrija. Nedostatak kvalitetne radne snage uslijed pada broja stanovnika u ruralnim prostorima i odljev obrazovanog kadra u inozemstvo.

6. ZAKLJUČAK

Kako raste ljudska svijest o zdravom životu, biciklizam s vremenom, u skladu s time postaje sve važniji. EuroVelo temelji se na očuvanju prirodne okoline, istraživanju kulturno-povijesne baštine te visokom stupnju ekološke svijesti. U Republici Hrvatskoj EuroVelo je definitivno grana prometa u koju bi se trebalo ulagati. Bogata raznolikošću planina, gorja, jezera, rijeka i nizina ima velik potencijal za daljnje razvijanje biciklističkih staza. Smatra se da će u budućnosti ovaj segment prometa samo napredovati i da će interes ljudi s vremenom samo rasti. Uvođenje više ruta s boljom signalizacijom te osposobljavanje neaktivnih ruta, uz organizacije većeg broja biciklističkih manifestacija, zasigurno će uvelike pomoći u tom napretku. Hrvatska trenutno raspolaže dobro osmišljenom mrežom lokalnih i magistralnih cesta koje su naglo izgubile intenzitet motornog prometa. Prijedlog buduće trase EuroVelo mreže kroz Hrvatsku bazira se na tim prometnicama. One su pogodne stoga što povezuju pravce koji vezuju Hrvatsku sa sada aktualnim EuroVelo pravcima, a terenske intervencije (izgradnja, ugostiteljska infrastruktura i mogućnost noćenja) su minimalne i jeftine. Cikloturizam bi trebao postati jedan od važnijih oblika turizma u Hrvatskoj, pri tom dodatno značajan kao oblik turističkih aktivnosti koji nije ograničen samo na ljetnu turističku sezonu i koji ima osobitu važnost za turistički razvoj kontinentalnog dijela Hrvatske. Ličko-senjska županija ima veliki potencijal da zauzme vodeću poziciju kontinentalne biciklističke ponude Hrvatske, te da međusobnom suradnjom sa susjednim Europskim državama proširi Europsku biciklističku mrežu.

(potpis studenta)

LITERATURA

- Kotler, P.; Bowen, J.T.; Makens, J.C. (2010.) Marketing u ugostiteljstvu, hoteljerstvu i turizmu, Zagreb
- Bartoluci, M.; Čavlek, N. (2007.) Turizam i sport – razvojni aspekti, Zagreb, Školska knjiga
- Biciklističke rute u Hrvatskoj, (<http://www.pedala.hr/>, 14.07.2017.)
- Državni zavod za statistiku, dostupno na: <http://www.dzs.hr/> (26.07.2017.)
- Europska federacija biciklista, dostupno na: (<https://ecf.com/>, 24.07.2017.)
- EuroVelo, dostupno na: (<http://www.eurovelo.org/>, 25.07.2017.)
- EuroVelo, Portal za ljubitelje labilne ravnoteže, dostupno na: (<http://www.mojbicikl.hr/>, 24.07.2017.)
- Hrvatska turistička zajednica, dostupno na: <http://croatia.hr/>, (29.07.2017.)
- Pravilnik o biciklističkoj infrastrukturi, Narodne Novine, <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/dodatni/439893.pdf>, (24.07.2017.)
- Pravilnik o funkcionalnim kategorijama za odreživanje mreže biciklističkih ruta, dostupno na: <http://www.propisi.hr/print.php?id=12486>, (24.07.2017.)
- Priručnik o planiranju biciklističkog prometa, dostupno na: <http://www.mobile2020.eu/home.html>, 25.07.2017.)
- Turistička zajednica Ličko-senjske županije, dostupno na: <http://visit-lika.com/>, (27.07.2017.)

POPIS KARTI

stranica

Karta 1: Biciklističke rute na području Ličko-senjske županije	17
---	----

POPIS SLIKA

stranica

Slika 1: Europska mreža biciklističkih staza	10
Slika 2: EV 6 - Atlantski ocean do Crnog mora (Staza rijeka).....	12
Slika 3: EV 8 – Staza Mediterana: Cádiz - Atena i Cipar	13
Slika 4: EV 9 – staza Jantara (Baltičko more - Jadransko more): Gdansk - Pula	14
Slika 5: EV 13 – Staza željezne zavjese: Barentsko more – Crno more	15
Slika 6: Staza Plitvica active	18
Slika 7: Staza KLB way.....	18
Slika 8: Staza uz jezero na Plitvičkim jezerima.....	19
Slika 9: Staza tri jezera	20
Slika 10: Staza dabarskog brevijara.....	20
Slika 11: Vožnja uz rijeku Gacku.....	20
Slika 12: Staza Velikana I	21
Slika 13: Staza Velikana II	22
Slika 14: Gospić.....	22
Slika 15: Staza Lovinac - Smokrić	23
Slika 16: Staza Sv.Rok – Balenova Plana	23
Slika 17: Brdsko-biciklistička staza I	24
Slika 18: Brdsko-biciklistička staza II.....	25
Slika 19: Lagana vožnja u prirodi u blizini Udbine.....	25
Slika 20: Staza Senj - Oltari	26
Slika 21: Staza Sv.Juraj - Oltari.....	27
Slika 22: Biciklist na Velebitu.....	27
Slika 23: Staza Novalja - Lun.....	28
Slika 24: Staza Novalja - Metajna	28
Slika 25: Promocija cikloturizma u Hrvatskoj	31

POPIS TABLICA

stranica

Tablica 1: Turistički promet Ličko-senjske županije od 2010. do 2015. godine.....	30
Tablica 2: Turistički promet 2015. godine po gradovima Ličko-senjske županije.....	30
Tablica 3: SWOT analiza	33